

**Вінницьке обласне методичне об'єднання
бібліотек закладів вищої освіти**

**Наукова бібліотека імені Гордія Палія
Вінницького національного медичного
університету ім. М. І. Пирогова**

АНАЛІЗ діяльності Вінницького обласного методичного об'єднання бібліотек ЗВО за 2023 рік

**Вінницьке обласне методичне об'єднання
бібліотек закладів вищої освіти**

**Наукова бібліотека імені Гордія Палія
Вінницького національного медичного
університету ім. М. І. Пирогова**

**Аналіз діяльності
Вінницького обласного методичного
об'єднання бібліотек ЗВО
за 2023 рік**

Вінниця, 2024

УДК 021.64:027,7](477.44-21)(06)

А 64

Укладачі: Кравчук Н. М., директор наукової бібліотеки
Мельник М. І., заступник директора
наукової бібліотеки

А 64	Аналіз діяльності Вінницького обласного методичного об'єднання бібліотек ЗВО за 2023 рік / Вінниц. метод. об-ня б-к ЗВО, Наук. б-ка імені Гордія Палія ВНМУ ім. М. І. Пирогова ; уклад.: Н. М. Кравчук, М. І. Мельник. – Вінниця, 2024. – 52 с.
------	---

УДК 021.64:027,7](477.44-21)(06)

ЗМІСТ

Мережа Вінницького обласного МО бібліотек ЗВО	4
Бібліотечний фонд	5
Обслуговування користувачів	9
Довідково-інформаційне обслуговування	12
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	13
Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	15
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	16
Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ	18
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	22
Науково-дослідна робота	23
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	23
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	25
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	27
Соціокультурна діяльність	27
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	27
Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	32
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	34
Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ	38
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	42
Науково-методична робота	42
МО бібліотек ЗВО	42
Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова	46
Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	47
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	47
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	47
Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ	48
Персонал бібліотек	48
Матеріально-технічна база	50
Нове в роботі бібліотек	50
Науково-технічна бібліотека ВНТУ	50
Наукова бібліотека ДонНУ імені Василя Стуса	51

Мережа Вінницького обласного МО бібліотек ЗВО

У 2023 р. Вінницьке обласне методичне об'єднання бібліотек ЗВО розпочало роботу в новому складі, до якого ввійшли 10 бібліотек Вінниччини: 6 бібліотек ЗВО III–IV рівнів акредитації та 4 бібліотеки медичних фахових коледжів I–II рівнів акредитації:

- Наукова бібліотека імені Гордія Палія Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова;
- Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;
- Науково-технічна бібліотека Вінницького національного технічного університету;
- Бібліотека Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету;
- Наукова бібліотека Донецького національного університету імені Василя Стуса;
- Бібліотека Вінницького медичного фахового коледжу ім. акад. Д. К. Заболотного;
- Бібліотека Гайсинського медичного фахового коледжу;
- Бібліотека Могилів-Подільського медичного фахового коледжу;
- Бібліотека Погребищенського медичного фахового коледжу.

Враховуючи напрями діяльності бібліотек загалом та професійні потреби бібліотекарів зокрема, роботу МО було значно розширено та удосконалено. Зокрема, науково-методичні заходи були адаптовані відповідно до суспільних змін та індивідуальних компетентностей бібліотечних фахівців. Бібліотеки МО виявили здатність не лише зберегти власні напрацювання, а й примножити свою роботу щодо якісного інформаційного забезпечення користувачів бібліотеки. Важливим чинником ефективної роботи була мобільність бібліотекарів працювати в онлайн- та офлайн-форматах.

Головним підсумком діяльності бібліотек Вінницького обласного МО у 2023 р. є те, що попри повномасштабну війну в країні, кожен мужньо долав усі труднощі задля спільної мети – Перемоги України.

Аналіз діяльності проведено лише по бібліотеках ЗВО III–IV рівнів акредитації.

Бібліотечний фонд

Формування фонду забезпечує збір, зберігання та популяризацію світових надбань з різних галузей знань. В сучасних умовах суспільна цінність кожного видання як ніколи визначає суть інформаційної політики та впливає на громадську позицію.

На 1.01.2024 р. загальна кількість фонду бібліотек ЗВО становила 1 955 612 пр. Із зменшеною кількістю фонду на кінець 2023 р. вийшли бібліотеки ВДПУ (-53 866 пр.), ВНТУ (-37 689 пр.) та ВТЕІ (-8037 пр.). Зростання показника фонду відбулося лише у бібліотеках ДонНУ (+1762 пр.) та ВНМУ (+62 пр.).

Кількість бібліотечного фонду по всіх бібліотеках МО за 2 останні роки свідчить про тенденцію до його зменшення: у 2022 р. – на 101 081 пр., у 2023 р. – на 97 768 пр. (табл. 1)

Загальна кількість бібліотечного фонду

Табл. 1

Бібліотека	Було на 1.01.2023	Є на 1.01.2024	Ріст у 2023 р.	Ріст у 2022 р.
ВНМУ	579 849	579 911	+62	-3333
ВДПУ	512 774	458 908	-53 866	-5905
ВНТУ	678 165	640 476	-37 689	-94 073
ВТЕІ	244 787	236 750	-8037	+151
ДонНУ	37 805	39 567	+1762	+2079
Всього	2 053 380	1 955 612	-97 768	-101 081

За видами традиційно найбільшу частину бібліотечного фонду становили книги та журнали. Відрадно, що складовою частиною фонду були мережні локальні електронні ресурси: ВТЕІ – 14 468 од., ВДПУ – 9788 од., ВНТУ – 3125 од. та ДонНУ – 808 од. У бібліотеці ВНМУ на даному етапі корегується система їх обліку.

За цільовим призначенням співвідношення наукових та навчальних видань відповідають потребам своїх читачів. Навчальні видання переважали у фондах бібліотек ВТЕІ – 54,2% (128 427 пр.), ВДПУ – 49,5% (227 371 пр.), ВНТУ – 38,4% (246 127 пр.). Більшість наукових видань зосереджена у бібліотеках ДонНУ – 39,5% (15 617 пр.) та ВНМУ – 37,7% (218 588 пр.).

По бібліотеках МО більшу частину фонду, зокрема 40,7% (795 885 пр.), становлять навчальні видання, дещо уступають їм наукові – 32,6% (638 288 пр.).

За мовною ознакою спостерігається тенденція збільшення фонду українською, іноземними мовами та зменшення російською. Зокрема, значно переважали видання державною мовою у бібліотеках ДонНУ – 91,2% (36 106 пр., що на 33 308 пр. більше від російських) та ВТЕІ – 65,8% (155 749 пр., що на 85 708 пр. більше від російських). Наблизилася до балансу бібліотека ВДПУ – 44,7% (205 065 пр.) українською та 47,5% (217 997 пр.) російською. Багато російськомовних видань у бібліотеках ВНТУ – 66,6% (426 563 пр. російською, 210 759 пр. українською) та ВНМУ – 60,5% (350 697 пр. проти 184 816 пр.), але це питання часу. Адже комплектування технічних й медичних дисциплін дуже довго було зорієнтоване на іноземних студентів, які навчалися російською мовою. Найбільша частка фонду іноземними мовами в бібліотеках ВНМУ (44 398 пр.), ВДПУ (35 846 пр.) та ВТЕІ (10 960 пр.). Значно поступаються бібліотеки ВНТУ (3154 пр.) і ДонНУ (663 пр.).

Загальна кількість фонду державною мовою по бібліотеках МО становить 792 495 пр. (40,5%), російською – 1 068 096 (54,6%), іноземною – 95 021 (4,9%).

Рідкісні та цінні видання заслуговують особливої уваги. Таким фондом володіють лише 2 бібліотеки: ВНМУ (5541 пр.) та ВДПУ (1531 пр.). В порівнянні з 2022 р. цей фонд у бібліотеці ВНМУ поповнився 985 пр. видань, а в бібліотеці ВДПУ – 3 пр.

Рух бібліотечного фонду у кожній бібліотеці мав індивідуальні особливості. Проте існували 3 основні спільні об'єктивні причини, що призвели до зменшення фонду, а саме: недостатнє комплектування новими виданнями, вилучення літератури з фонду та зменшення фінансування.

Вкрай низький **показник нових надходжень**. У 2023 р. у всі бібліотеки МО надійшло лише 7719 пр. нових видань. По окремо взятій бібліотеці цей показник складав близько 1 тис. пр. – ДонНУ (1851 пр.), ВНТУ (1288 пр.), ВТЕІ (1164 пр.), ВДПУ (697 пр.). Найбільше поповнення відбулося у бібліотеці ВНМУ (2719 пр.).

У порівнянні з 2022 р. показник надходжень збільшився у бібліотеках ВНМУ (+865) та ВДПУ (+694). (табл. 2)

Надходження бібліотечного фонду

Табл. 2

Бібліотека	Надходження		Ріст
	2022 р.	2023 р.	
ВНМУ	1854	2719	+865
ВДПУ	3	697	+694
ВНТУ	1410	1288	-122
ВТЕІ	1221	1164	-57
ДонНУ	2079	1851	-228
Всього	6567	7719	+1152

За видовою ознакою при комплектуванні фонду всі бібліотеки надавали перевагу книжковим виданням: ВНМУ (2557 пр.), ДонНУ (798 пр.), ВТЕІ (611 пр.), ВДПУ (479 пр.), ВНТУ (228 пр.). Журнали отримали лише бібліотеки ДонНУ (19 назв, 338 пр.), ВНТУ (288 пр.) та ВНМУ (96 пр.). Газети передплатила лише бібліотека ДонНУ в кількості 6 назв. Мережними локальними документами найбільше були поповнені фонди бібліотек ВТЕІ (547 од.) та ВНТУ (238 од.), дещо менші надходження у бібліотеках ВДПУ (161 од.), ДонНУ (140 од.).

За цільовим призначенням більше навчальних видань, ніж наукових, придбали бібліотеки ВНМУ (1721 пр. навчальних і 845 пр. наукових) та ВТЕІ (1075 пр. і 52 пр.). Акцент на наукових виданнях зроблено у бібліотеках ДонНУ (798 пр. наукових і 367 пр. навчальних), ВТЕІ (388 пр. і 225 пр.) та ВДПУ (348 пр. і 250 пр.).

Мовний аспект в сучасній ситуації актуалізації бібліотечних фондів потребує особливого аналізу. Придбання літератури російською мовою зійшло на мінімум у бібліотеках ВНТУ – 2 пр., ВДПУ – 10 пр., ДонНУ – 20 пр., ВТЕІ не придбала жодного видання. Інша ситуація у бібліотеці ВНМУ. Обліковано 431 пр. книг російською мовою, які є історичною пам'яткою, бібліографічною рідкістю і належать до рідкісних і цінних видань, які по закону не підлягають вилученню із фонду. Попри те, що кількість іноземних студентів значно зменшилась, до фондів продовжувала надходити література іноземними мовами. Зокрема, до бібліотеки ВНМУ надійшло 1370 пр., але це переважно заміна загублених англомовних видань. Фонд бібліотеки ВТЕІ поповнили 94 пр., ДонНУ – 67 пр., ВДПУ – 41 пр., ВНТУ – 35 пр. іноземними мовами.

Обмежене фінансування стало основною причиною незначної кількості закупівлі літератури. Найбільше коштів було виділено для бібліотеки ВТЕІ – 219 442 грн, на які було придбано лише книжкові видання. Бібліотека ВНТУ виділені 99 141,50 грн розподілила таким чином: на книги – 25 670 грн, на передплату періодичних видань – 34 100 грн і решта 39 371,50 грн склали інші витрати. Бібліотека ДонНУ із 60 138,75 грн на більшу частину коштів 31 065,29 грн придбала періодичні видання, а на решту 29 073,46 грн. – книги. Крім того, ні в одній бібліотеці на бюджетні кошти не було придбано жодної бази даних. На превеликий жаль, у ВНМУ та ВДПУ для бібліотек фінансування було відсутнє.

Попри складну ситуацію із фінансуванням, у 2023 р. для бібліотек МО загалом було виділено 378 707 грн, що в порівнянні з 2022 р. більше на 116 024 грн. (табл. 3.)

Фінансування

Табл. 3

Бібліотека	Фінансові витрати (грн)		Ріст
	2022 р.	2023 р.	
ВНМУ	49 897,66	–	–
ВДПУ	856,64	–	–
ВНТУ	79 857,00	99 141,50	+19 284,50
ВТЕІ	83 608,00	219 422,00	+135 814,00
ДонНУ	48 464,02	60 138,75	+11 674,73
Всього	262 683,00	378 702,25	+116 019,25

Вилучення видань з фонду відбувалося з різних причин, проте основною була актуалізація бібліотечного фонду. У 2023 р. найбільшу кількість літератури було списано в бібліотеках ВДПУ (54 563 пр.), ВНТУ (38 977 пр.) та ВТЕІ (9201 пр.).

Загалом по бібліотеках МО у 2023 р. вилучено із фондів 105 487 пр. видань, що в порівнянні попереднім роком було меншим лише на 2161 пр. (табл. 4)

Вилучення бібліотечного фонду

Табл. 4

Бібліотека	Списання		Ріст
	2022 р.	2023 р.	
ВНМУ	5187	2657	-2530
ВДПУ	5908	54 563	+48655
ВНТУ	95 483	38 977	-56 506
ВТЕІ	1070	9201	+8131
ДонНУ	–	89	+89
Всього	107 648	105 487	-2161

Обслуговування користувачів

Основним ціннісним орієнтиром діяльності кожної бібліотеки є читач. Спеціальні бібліотеки, до яких належать бібліотеки ЗВО, мають читача, насамперед, орієнтованого на навчальні й наукові потреби відповідного напряму діяльності навчального закладу.

У бібліотеках ЗВО основну частину читачів становлять студенти. Ситуація в країні в умовах повномасштабної війни прямопропорційно вплинула на кількість студентів в навчальних закладах і, відповідно, бібліотеках. У 2023 р. в порівнянні з минулим роком лише в бібліотеці ДонНУ **кількість читачів за єдиною реєстрацією** збільшилася на 898 осіб. У всіх інших бібліотеках МО відбулося зменшення, а саме, ВНМУ (-896 осіб), ВНТУ (-616 осіб), ВДПУ (- 380 осіб), ВТЕІ (-318 осіб).

Загалом по бібліотеках МО у 2023 р. в порівнянні з 2022 р. кількість читачів за єдиним обліком зменшилася на 1312 осіб. (табл. 5)

Інша ситуація склалася стосовно **читачів, обслугованих всіма структурними підрозділами**. Ріст цього показника відбувся у бібліотеках ВДПУ (+13 438), ДонНУ (+898), ВНТУ (+478). Зрозумілі причини зменшення у ВНМУ (-439) та ВТЕІ (-263).

У підсумку по бібліотеках МО у 2023 р. всі структурні підрозділи обслужили 89 964 читачів, що на 14 122 читачів більше в порівнянні з 2022 р. (табл. 5)

Загальна кількість користувачів

Табл. 5

Бібліотека	За єдиним обліком		Ріст	Обслужені		Ріст
	2022 р.	2023 р.		2022 р.	2023 р.	
ВНМУ	9825	8929	-896	29 285	28 846	-439
ВДПУ	7154	6774	-380	8556	21 994	+1343 8
ВНТУ	8071	7455	-616	26 108	26 586	+478
ВТЕІ	6030	5712	-318	10 391	10 128	-263
ДонНУ	1512	2410	+898	1512	2410	+898
Всього	32 592	31 280	-1312	75 852	89 964	14 112

В сучасних реаліях бібліотека – це не лише забезпечення читача друкованими та електронними ресурсами. Це, насамперед, створені комфортні умови для навчання, дозвілля, спілкування та забезпечення інформацією віддаленого користувача. Тож важливим аспектом роботи сучасних бібліотек є показник відвідування, який свідчить про затребуваність бібліотеки серед читачів і який, на жаль, не береться до уваги при визначенні групи оплати праці працівників.

Показник відвідувань свідчить про звернення користувачів до офлайн- та онлайн-послуг бібліотеки. У 2023 р. в порівнянні з минулим роком загальна кількість відвідувань збільшилася лише у бібліотеках ВНТУ (+166 421) та ВНМУ (+48 977). По всіх бібліотеках показник становив 1 229 330 од., що на 15 426 од. більше в порівнянні з 2022 р.

Звісно, 3 роки карантину та війни далися взнаки й студенти почали звикати до роботи в онлайн-форматі. Зокрема, 84,7% відвідувань у бібліотеці ВТЕІ та 73,5% у бібліотеці ДонНУ перейшли в онлайн-площину. Фізична присутність читачів переважала у бібліотеках ВНМУ, ВДПУ, ВНТУ. Загалом у 2023 р. по всіх бібліотеках звернення до вебресурсів зменшилося на 142 757 од. в порівнянні з минулим роком. (табл. 6)

Загальна кількість відвідувань

Табл. 6

Бібліотека	Відвідування		Ріст
	2022 р.	2023 р.	
ВНМУ	331 104	380 081	+48 977
в т.ч звернень до веб	87 438	130 314	+42 876
ВДПУ	400 265	232 553	-167 712
в т.ч веб	399 185	223 302	-175 883
ВНТУ	178 772	345 193	+166 421
в т.ч веб	50 764	78 111	+27 347
ВТЕІ	261 250	250 564	-10 686
в т.ч веб	224 951	212 182	-12 769
ДонНУ	42 513	20 939	-21 574
в т.ч веб	39 712	15 384	-24 328
Всього	1 213 904	1 229 330	+15 426
в т.ч звернень до веб	802 050	659293	-142 757

Показник книговидачі залишається основним в роботі бібліотеки, за яким визначається група оплати праці працівників.

У 2023 р. в порівнянні з попереднім роком по всіх бібліотеках він збільшився на 135 106 од. У прирості були бібліотеки ВНТУ (+407 856 од.), ВНМУ (+101 017 од.) та ДонНУ (+4176 од.). Зменшилася книговидача у бібліотеках ВДПУ (-367 163 од.) та ВТЕІ (-10 780 од.). (табл. 7)

Загальна кількість книговидачі

Табл. 7

Бібліотека	Книговидача		Ріст
	2022 р.	2023 р.	
ВНМУ	500 186	601 203	+101 017
ВДПУ	757 839	390 676	-367 163
ВНТУ	241 355	649 211	+407 856
ВТЕІ	607 102	596 322	-10 780
ДонНУ	2353	6529	+4176
Всього	2 108 835	2 243 941	+135 106

За видовою ознакою у бібліотеках ВДПУ 95% виданих документів становили електронні носії із записом та мережні локальні документи, ВТЕІ – 34,2%, ВНТУ – 26,7%. У бібліотеках ВНМУ та ДонНУ переважав попит читачів на друковані видання.

Ймовірно, що зменшення показника загальної книговидачі та збільшення видачі електронних носіїв із записом і мережних локальних документів у бібліотеках ВДПУ та ВТЕІ мають відповідний взаємозв'язок та співвідношення.

За мовами, звичайно, переважала видача документів українською: ВДПУ – 95,7%, ВТЕІ – 95%, ВНМУ – 93,4%, ДонНУ – 90,7%, ВНТУ – 83,7%. Потреби читачів у виданнях іноземними мовами (без російської) мали такі позиції по бібліотеках: ВДПУ – 13,5% (52 886 пр.), ВНТУ – 7% (44 939 пр.), ВНМУ – 6% (36 523 пр.), ДонНУ – 5,3% (343 пр.), ВТЕІ – 5% (29 355 пр.).

Довідково-інформаційне обслуговування

Ефективному довідково-інформаційному обслуговуванню сприяло якісне використання сучасних пошукових систем задля оперативного задоволення читачьких потреб.

Однією з основних пошукових систем бібліотек, яка відображає склад і зміст бібліотечного фонду та надає вільний доступ до інформації у віддаленому режимі є **електронний каталог (ЕК)**.

У 2023 р. найбільше записів до ЕК введено у бібліотеках ВНМУ (+12 631), а також поповнення відбулося у всіх бібліотеках: ВТЕІ (+4252), ВНТУ (+3469), ДонНУ (+1244) та ВДПУ (+927).

Найбільшу кількість записів нараховують ЕК бібліотек ВНМУ (453 876) та ВДПУ (322 691). Зменшення обсягу ЕК у 2023 р. в бібліотеках ВНТУ (-9790) та ВДПУ (-707) пояснюється значним списанням літератури внаслідок актуалізації бібліотечних фондів.

У 2023 р. загальний обсяг ЕК всіх бібліотек становив 1 145 898 записів, що на 3705 записів більше в порівнянні з минулим роком. (табл. 8)

Найбільш затребуваними серед користувачів були ЕК бібліотек ВНМУ (17 349 звернень), ВТЕІ (11 646 звернень) та ВНТУ (11 054 звернень).

Електронний каталог

Табл. 8

Бібліотека	Кількість записів			Ріст
		2022 р.	2023 р.	
ВНМУ	всього	441 245	453 876	+12 631
	введено	11 779	12 631	+852
ВДПУ	всього	323 398	322 691	-707
	введено	1650	927	-723
ВНТУ	всього	250 480	240 690	-9790
	введено	3986	3469	-517
ВТЕІ	всього	102 421	102 748	+327
	введено	4181	4252	+71
ДонНУ	всього	24 649	25 893	+1244
	введено	3121	1244	-1877
	Всього	1 142 193	1 145 898	+3705
	введено	24 717	22 523	-2194

Довідково-бібліографічне обслуговування Наукової бібліотеки ВНМУ здійснювали відповідно до завдань, продиктованих часом та запитів користувачів. Працівники інформаційно-бібліографічного відділу координували роботу з наукометричними базами, адміністрування інституційного репозиторію, просування принципів відкритої науки, академічної доброчесності.

Важливий напрям роботи полягав у **адмініструванні Інституційного репозиторію (IP)**, зокрема:

- проводили тренінги щодо самоархівування матеріалів в IP – 9;
- здійснювали редагування метаданих документів в IP – 389;
- здійснювали перевірку нових документів у колекціях – 341;
- наповнювали колекції «Наукова бібліотека» та «Дисертації»;
- створили нові колекції: «Конференції ВНМУ» та «Журнали ВНМУ».

Довідково-інформаційне обслуговування проводили у відділі та дистанційно. У 2023 р. виконано 398 **довідок**: більшість із них у режимі «запит-відповідь» – 357, решта – 41 тематична. Значна кількість читачів зверталась із запитом через месенджери, телефоном, але найпопулярнішим каналом комунікації й взаємодії відділу з користувачами була електронна пошта. Систематично надходили запити на перевірку наукових робіт на антиплагіат.

У 2023 р. продовжувала працювати **служба МБА та ЕДД**, що надавало додаткові можливості для якісного інформаційного обслуговування. У звітному році по МБА отримано 7 документів. Електронною доставкою отримано 13 документів, надіслано 7 документів для 5 користувачів (4 абоненти).

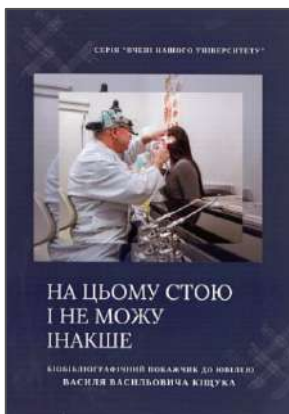
Важливим було **інформування** університетської спільноти **про нові надходження**, які надійшли до фонду бібліотеки ВНМУ. У 2023 р. підготовлено 5 номерів інформаційного листа «Бібліокур'єр», які було надіслано на всі кафедри університету. Здійснювали електронне інформування кафедр університету про нові надходження медичної тематики до інших бібліотек. Зокрема, було підготовлено 8 інформаційних списків нової літератури з медицини, хімії та біології, які надійшли до фондів ННБ України ім. В. І. Вернадського; 2 – до ННМБ України, а також інформаційний дайджест цієї бібліотеки «Актуальні напрями медицини»; надіслано 2 списки нових надходжень медичної тематики до Вінницької ОУНБ ім. В. Отамановського.

Для науковців та студентів університету підготовлено **тематичний рекомендаційний список «Тактична медицина»**.

З метою популяризації надбань університету бібліотека розміщувала матеріали про науковців ВНМУ у **Вікіпедії**. За рік було додано 6 статей.

В серії «Вчені нашого університету» вийшли друком **біобібліографічні покажчики**, присвячені знаним ювілярам:

- «Батькам і вчителям завдячую» (проф. М. В. Йолтухівський),
- «На цьому стою і не можу інакше» (проф. В. В. Кіщук),
- «Пізнання життя у всіх його проявах» (проф. В. І. Денесюк).

У 2023 р. було продовжено **доступ до віддалених електронних ресурсів**. Викладачі та студенти мали доступ до наукометричних БД Web of Science, Scopus, ресурсів Elsevier (ClinicalKey, Complete Anatomy та Osmosis) та British Medical Journal (BMJ Best Practice та BMJ Learning). Для університетської спільноти також були доступні платформи Research4Life, Physiopedia Plus, AMBOSS.

Актуальним було оперативне інформування університетської наукової спільноти про доступ до міжнародних наукових і навчальних ресурсів, про вебінари з ресурсів баз WoS та Scopus на сайтах бібліотеки й університету, на сторінках соціальних мереж та шляхом загальної розсилки по кафедрах.

Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського у 2023 р. спрямовувала свою діяльність на інформаційне забезпечення освітнього процесу університету, інформаційно-бібліографічний супровід наукових досліджень професорсько-викладацького складу, наукової діяльності здобувачів вищої освіти, надання вільного доступу до міжнародних баз і колекцій та БД власної генерації усім категоріям споживачів.

Акценти в роботі спрямовували на формування електронних ресурсів, популяризацію ідей відкритого доступу, побудову загальнодоступних архівів наукової інформації, підвищення вебметричного рейтингу університету. Активно використовували **контент «Наукометричні портрети вчених університету»**, який включає інформацію про присутність університету у міжнародних наукометричних БД Google-академії, WOS, Scopus та є джерелом забезпечення вільного доступу до публікацій вчених університету. Здійснено **впорядкування профілів університету у Scopus та Web of Science**, що забезпечило коректне відображення статей в інституційному профілі та сприяло здійсненню якісного моніторингу результатів наукової діяльності та показників публікаційної активності. Для забезпечення науково-дослідницької діяльності використовували послуги МБА.

Упродовж року забезпечували користувачів можливістю працювати з електронними ресурсами, надавали широкий спектр онлайн-послуг, створювали умови для проведення **онлайн-заходів**, серед яких: віртуальні екскурсії бібліотекою; практикуми

для студентів у рамках вивчення дисципліни «Основи науково-педагогічних досліджень»; лекції з основ бібліотечно-бібліографічних знань та наукометрії; онлайн-огляди на настановних конференціях з педагогічної практики студентів тощо.

Бібліотека продовжувала формувати значний масив інтернет-ресурсів різноманітної направленості, об'єднаних **єдиним вікном доступу через вебсайт**. З метою посилення ефективності дистанційного обслуговування систематично проводили інформаційне оновлення та редакцію сторінок сайту, перевірку посилань Інтернет-навігатора на коректність відкриття. Серед онлайн-послуг, які надавала бібліотека, – це доступ на сайті до бібліографічних і фактографічних даних, структурована **веббіотека посилань**: навчальні дисципліни, інформаційно-бібліографічні списки за базовими навчальними дисциплінами, інформування і зворотний зв'язок з користувачами через електронну пошту, віртуальну довідкову службу (гостьову книгу) тощо.

Активно поповнювали Інституційний **репозитарій**, який нарахує понад 11 тис. публікацій.

Працівники бібліотеки проводили дистанційну **перевірку на плагіат** академічних текстів студентів та надавали індивідуальні консультації з питань формування та наповнення наукометричних ресурсів. Для передачі повідомлень використовували електронну пошту бібліотеки.

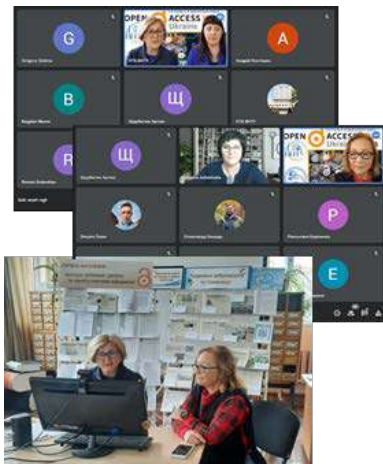
Забезпечували дистанційне **надання класифікаційних індексів УДК** на наукові публікації викладачів, аспірантів та студентів ВДПУ. За 2023 рік було надано 2333 індексів УДК.

У 2023 р. в умовах другого року повномасштабної російсько-української війни основним завданням **науково-технічної бібліотеки ВНТУ** залишалася інформаційна підтримка освітньої та наукової діяльності в Університеті з урахуванням змішаної форми навчання.

Пріоритетним став подальший розвиток електронної бібліотеки, наповнення контентом повнотекстової та бібліографічної (ЕК) її частин, удосконалення та збільшення онлайн-послуг. Ключовою зв'язуючою ланкою з інформаційно-освітнім простором Університету та єдиною точкою доступу до

електронних ресурсів і послуг науково-технічної бібліотеки був бібліотечний сайт, на якому для зручності створено **банер «НТБ ВНТУ в режимі 24/7»** (можливості віддаленого доступу до ресурсів і сервісів)».

Продовжували інформаційну **підтримку Інституційного репозитарію ВНТУ**, надавали онлайн-допомогу науковцям з питань самоархівування та швидкої публікації праць в Репозитарії за допомогою системи JetIQ.

В рамках **Міжнародного Тижня Відкритого Доступу** було проведено низку заходів для наукової спільноти університету. Зокрема, інформаційний онлайн-захід «Аспірант ВНТУ: день інформації», до якого долучилися проректор з наукової роботи проф. І. Спіфанова та практик академічної доброчесності ЦЗЯО ВНТУ канд. пед. наук, доц. О. Залюбівська. Масштабні інформаційні зустрічі з молодими науковцями на постійній основі двічі на рік бібліотека проводила спільно з

Інститутом докторантури та аспірантури.

Науково-технічна бібліотека, як центр інформаційної підтримки науки в університеті, організовувала **онлайн-доступ до світових наукових та освітніх ресурсів**, проводила інформаційно-аналітичний моніторинг і бібліометричний аналіз публікаційної активності викладачів ВНТУ, постійно інформувала науковців Університету про вебінари від компаній Clarivate, Elsevier, платформи Research4Life, консорціуму ORCID в Україні тощо. Всю інформацію про заходи публікували в стрічці новин на бібліотечному та університетському сайтах, навчальній системі JetIQ, університетських групах «ВНТУ. Електронний університет», «Вчена рада», «Ректорат» в месенджерах «Вайбер», «Телеграм» та соціальних мережах.

В рамках святкування **Днів науки** працівники відвідали лекцію «Імплементация концепції університет 4.0 як стратегічне завдання в повоєнний та післявоєнний час». Також Бібліотека долучилась до участі у VI Фестивалі науки-2023, який організувала Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка, створивши ролик-привітання «Незламному науковому Харкову».

Бібліотека була **учасником проєкту МОН «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти»**. Проводячи інформаційно-ділові зустрічі зі студентами, висвітлювали питання академічної доброчесності та співпрацювали з сектором розвитку персоналу та практик академічної доброчесності ВНТУ.

В новому навчальному році значну увагу приділяли саме студентам перших курсів. В цей час Бібліотека проводила **Місячник першокурсника**. З перших днів навчання в Університеті студенти відвідали заняття з основ інформаційної культури, на яких познайомилися з можливостями Бібліотеки, які надаються для навчання, в т. ч. гібридного, навчалися пошуку інформації в традиційних та електронних пошукових системах, роботі з БД, знайомилися з вебсайтом.

Студенти-третьокурсники, в рамках вивчення дисципліни ОНДР, на **заняттях-тренінгах**, які проходили в Бібліотеці, здобували навички роботи з БД власної генерації та світовими наукометричними БД, вчилися роботі з інформацією, пошуку видань для публікації та оформленню роботи тощо.

Бібліотека продовжувала інформувати про нові видання викладачів ВНТУ, якими поповнились бібліотечні фонди.

Фахівці **бібліотеки ВТЕІ** постійно вели **роботу з наповнення ЕК**. Протягом 2023 р. за рахунок нових надходжень та аналітичних описів статей з періодичних видань ЕК бібліотеки поповнили 4252 записами. З метою розширення можливостей якісного обслуговування користувачів продовжували роботу з аналітичного розпису статей з онлайн-журналів, кількість яких налічує 38 назв. Основну увагу приділяли науковим, фаховим виданням з економічної, історичної, педагогічної, юридичної,

психологічної та інших тематик. За 2023 р. ЕК було поповнено 1811 онлайн-статтями.

Постійно наповнювали БД «Праці науково-педагогічних працівників ВТЕІ ДТЕУ», яка відображає наукові та навчально-методичні напрацювання викладачів інституту, що є у фондах бібліотеки та налічує 8300 наукових праць.

Для науковців, викладачів та здобувачів вищої освіти проводили роботу з **визначення індексу УДК** та авторського знаку для наукових видань, зокрема, було заіндексовано 1417 наукових робіт. Однією з послуг інформаційно-бібліографічного інформування було виконання тематичних запитів користувачів: підготовка списків літератури до освітніх програм, рефератів, статей, тез, курсових та кваліфікаційних робіт відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Працівники відділу виконали 8740 бібліографічних довідок, з них тематичних – 7323, в автоматизованому режимі – 8574.

Для студентів-першокурсників співробітники бібліотеки провели заняття з **інформаційної культури**, на яких ознайомили їх із правилами користування бібліотекою, структурою, функціями інноваційними методами обслуговування та основними напрямками діяльності бібліотеки.

Традиційною була робота з інформування користувачів про нові надходження до бібліотеки через підготовку «**Інформаційного бюлетеня нових надходжень**», який розміщено на бібліотечній вебсторінці в розділі «Видання бібліотеки».

Тісно співпрацюючи з кафедрами інституту та узгоджуючи необхідність висвітлення наявних фахових джерел, підготували **рекомендаційні списки літератури**, яка є у фонді бібліотеки та репозиторії за останні п'ять років. Протягом навчального року готували **списки до акредитацій освітніх програм**, до яких додавали наукові доробки гарантів та академічного персоналу.

До 55-річчя заснування ВТЕІ ДТЕУ підготували три **біобібліографічні покажчики** провідних науковців інституту: «Даченко Ганна Василівна», «Нікітішин Андрій Олександрович», «Хачатрян Валентина Валентинівна», надруковані в редакційно-видавничому відділі ВТЕІ, а також представлені на вебсторінці в розділі «Видання бібліотеки».

Наукометрична діяльність бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ проходила у тісній співпраці з науковим відділом інституту. Адміністратор баз даних надавав **навчально-консультаційну підтримку науково-педагогічним працівникам** з питань актуалізації та зміни профілів вчених в міжнародних наукометричних БД Scopus, Web of Science, Academia.edu та ін. Проводив постійний моніторинг профілів науковців в пошуковій системі Google Scholar, перевіряв наявність реєстрації науковців у міжнародних наукових мережах, правильність оформлення профілів науковців на сайті ВТЕІ ДТЕУ, відповідність зазначених ID-ідентифікаторів у ORCID. Здійснював моніторинг переліку статей науковців ВТЕІ ДТЕУ у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. Надавав інформацію про показники SJR та SNIP журналів, що індексуються Scopus та показник JIF журналів, що індексуються Web of Science, показник впливовості науковця h-index та кuartиль журналу у вищезазначених базах даних.

Важлива роль розвитку наукових досліджень належить **Репозиторію ВТЕІ ДТЕУ**, що забезпечує відкритий доступ та популяризацію наукового доробку науковців ВТЕІ. На кінець 2023 р. у відкритому електронному архіві ВТЕІ налічується 3435 публікацій науковців. Вся робота з Репозиторієм тісно пов'язана з використанням інформаційної системи SEL, яка забезпечує доступ і розповсюдження електронних документів. Репозиторій наповнювали працями науково-педагогічних працівників, редагували публікації згідно вимог та правил бібліографічного опису.

Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ проводила **онлайн-реєстрацію науково-дослідних робіт (НДР)** в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ).

Упродовж 2023 р. фахівці **наукової бібліотеки ДонНУ імені Василя Стуса** проводили системну роботу з ознайомлення здобувачів університету з пошуком документів і віддаленого доступу до інформаційних ресурсів наукової бібліотеки, зокрема, було проведено:

- низку інформаційних годин з першокурсниками всіх факультетів у рамках **загальноуніверситетського проєкту «NextStep to успішний успіх»**, під час якого було презентовано: доступ до ресурсів, послуг і сервісів наукової бібліотеки (сайту, репозитарію, інформаційно-аналітичної бази наукових праць ДонНУ);

- **інформаційно-практичне онлайн-заняття** «Інформаційні ресурси і сервіси наукової бібліотеки Стусівського університету. Про бібліотеки і не тільки...» для магістрів ОП «Менеджмент» та аспірантів ОП «Менеджмент» та «Економіка кафедри менеджменту та поведінкової економіки економічного факультету»;

- **практичне заняття** «Методика роботи з джерелами інформації» із аспірантами II року навчання спеціальностей «Право», «Філологія», під час якого йшлося про: фонд та електронні сервіси НБ ДонНУ, особливості доступу до віддалених інформаційних ресурсів інших бібліотек України, інформаційно-пошукових систем – Реєстр наукових фахових видань України, Research4Life, у т. ч міжнародних наукометричних БД: Google Академія, Web of Science, Scopus та фахових інформаційно-аналітичних порталів і сайтів;

- **годину інформаційної грамотності** «Універсальна десяткова класифікація. Методика визначення індексів для документів за класифікаційною системою УДК» для здобувачів СО Магістр, спеціальності «Міжнародні економічні відносини» економічного факультету в межах теми «Інформаційна база наукових досліджень» курсу «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна (магістерська) робота»;

- **аудит облікових записів** науково-педагогічних працівників ДонНУ імені Василя Стуса у Google Академії;

Протягом 2023 р. було підготовлено:

- низку **інформаційних повідомлень для науковців** та здобувачів вищої освіти про безкоштовний доступ до повнотекстових електронних колекцій книг та журналів у межах проєкту Research4Life; проведення серії безкоштовних вебінарів

компанії «Clarivate» щодо доступу до БД Web of Science; компанії «Elsevier» щодо доступу до БД Scopus, ScienceDirect та інших інформаційних сервісів;

- 4 анотовані **бібліографічні покажчики** у 2-х випусках: «Сучасна вища школа: виклики, реалії та перспективи» та «ДонНУ імені Василя Стуса в інформаційному просторі 2023 року»;

- 5 віртуальних випусків **бюлетенів нових надходжень** до фонду наукової бібліотеки;

- **перелік наукових фахових журналів** з посиланням на їх електронні архіви для державної акредитації ОП «Соціальне підприємництво»;

- виконано 659 **бібліографічних довідок** відповідно до запитів здобувачів та науковців університету, з них: предметизовано на запити здобувачів та НПП 340 наукових праць та публікацій.

Поряд з цим, працівники наукової бібліотеки здійснили організаційні заходи та онлайн-, офлайн-інформування здобувачів та науковців університету щодо **забезпечення відкритого доступу** до міжнародних наукометричних і реферативних БД: SCOPUS, Research4Life, Web on Science на сайті, у соціальних мережах наукової бібліотеки та корпоративною поштою.

Науково-дослідна робота

Бібліотека ВНМУ проводить ґрунтовні науково-краєзнавчі дослідження в рамках **проєкту «Пам'ять університету»**. У 2023 р. на основі зібраних матеріалів було видано:

- **нарис** «Бібліотека ВНМУ – місце, де виріє життя: 100-річний літопис у подіях і постатях» до 100-літнього ювілею Наукової бібліотеки ВНМУ. Видання складається з 3 розділів: «Історія бібліотеки ВНМУ», «Публікації працівників бібліотеки ВНМУ», «Бібліотека ВНМУ в особах», де йдеться про становлення, розвиток, важливі й доленосні події в житті бібліотеки та її працівників. Нарис побудовано на спогадах бібліотекарів і супроводжується світлинами, архівними матеріалами, документами.

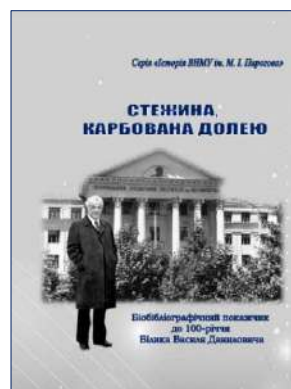
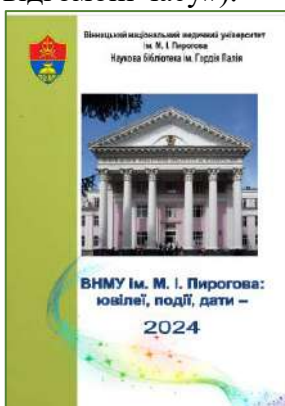

– **біобібліографічний показник** «Стежина, карбована долею» до 100-річного ювілею В. Д. Білика, професора, ректора (1974–1988) ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

– **видання** «Історія кафедри нормальної фізіології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова : до 90-річчя з часу заснування».

– **календарі знаменних і пам'ятних дат** «ВНМУ ім. М. І. Пирогова: ювілеї, події, дати – 2024» та «Вінниччина медична – 2024».

Подано матеріали до календарів знаменних дат на 2024 рік для ВОУНБ та ННМБ («Імена в медицині у відгомоні часу»).

Проводили **дослідження за темами**: «Історія ВНМУ ім. М. І. Пирогова в документах і спогадах», «У бронзі, мармурі й граніті», «Зламані, але нескорені», «Літопис випускників». В процесі пошукової роботи віднайдено світлини та нові матеріали.

Продовжували пошук і збір матеріалів про медиків Вінниччини, викладачів, студентів і випускників ВНМУ **на тему «Співробітники та студенти на фронті російсько-української війни 2014–2022 рр.»**. Віднайдено матеріали та прізвища 90 Лікарів-Героїв – випускників, студентів, науковців, співробітників ВНМУ ім. М. І. Пирогова, які стали на захист суверенітету та територіальної цілісності України.

Результатом дослідницької роботи були **електронні виставки** «Не зорі падають із неба. Зірки ідуть на небеса», «Лікар Павло Загніборода. Позивний Док» про загиблих героїв-захисників України – випускників і науковців ВНМУ та «Поезія супроти війни» – поезії Людмили Горової, випускниці ВНМУ.

У 2023 р. досвід роботи, наукові пошуки та досягнення наукової бібліотеки ВНМУ представлено у **51 статті** (3-м присвоєно DOI), серед них: 24 статті подано до Енциклопедії Сучасної України, 6 – розміщено у Вікіпедії. Підготовлено **1 нарис, 12 тез конференцій, 18 видань, в т. ч. 8 інформаційних, неопублікованих виступів – 15.**

Науково-технічна бібліотека ВНТУ продовжувала роботу над проєктною діяльністю. Інформаційно-освітній проєкт «**Науку творять обрані**» покликаний популяризувати наукові надбання вчених ВНТУ. У 2023 р. підготовлено **біобібліографічні покажчики** серії «Вчені нашого університету», присвячені 75-річчю ювілеям

науковців І. Н. Дударя, І. В. Коца, В. В. Смоляка, 65-річному ювілею В. Г. Петрука.

В рубриці «**Штрихи до портрета вченого**» до ювілейних дат науковців підготовлено віртуальні виставки-презентації.

Проводили роботу з **редагування та поповнення розділу «ВНТУ у ВІКШЕДІЇ»**, який представляє науковий потенціал університету у віртуальному інформаційному середовищі вільної інтернет-енциклопедії. Бібліотека також долучилась до марафону WikiGap-2023 громадської організації «Вікімедіа Україна», ідеєю якого було створення та покращення статей про видатних жінок, щоб зменшити гендерний дисбаланс у Вікіпедії і показати світові досягнення видатних жінок. Під час марафону було **створено статті-сторінки жінкам-науковицям ВНТУ** – професорам Т. Буяльській та В. Петрук. Водночас працівники Бібліотеки редагували наявні сторінки науковців ВНТУ з посиланнями на повні тексти їхніх праць у відкритому доступі.

Мета **краєзнавчого проєкту «Вінниччина: історія, сьогодення, майбутнє»** – розкриття історії нашої малої батьківщини в усій її оригінальності й неповторності. До уваги користувачів було представлено нові **бесіди-презентації**, присвячені видатним особистостям, які зробили великий внесок у історію та розвиток м. Вінниці й області: «Валентин Отамановський – фундатор українського краєзнавства», «Густав Брілінг – історик, етнограф, краєзнавець».

Бібліотека продовжила роботу над **рубрикою «Імена, увічнінені у вулицях Вінниці»**. Героїнями III частини **циклу віртуальних бесід «Жіночі імена на мапі Вінниці»** стали відомі постаті жінок – представниць світу мистецтва: Соломія Крушельницька, Марія Заньковецька, Марія Литвиненко-Вольгемут та Квітка Цісик.

Проєкт було поповнено розповіддю про пам'ятку архітектури – палац в с. Чорномин на Вінниччині, його історію розповіли у віртуальній бесіді «Архітектурні візерунки маловідомих палаців. Чорноминський палац – маленьке історичне дежавю».

В рамках проєкту розпочато новий **цикл розповідей «Подорож музеями Вінниччини»**, присвячений музеям, що вшановують пам'ять про видатних земляків, які були віддані своїй справі та на весь світ прославляли Вінниччину своєю діяльністю.

Працівники **наукової бібліотеки ДонНУ** впродовж 2023 р. долучалися до участі :

– у **державній акредитації освітніх програм**: «Кібербезпека» першого рівня вищої освіти за спеціальністю «Кібербезпека»; «Документаційна та інформаційна підтримка управлінської діяльності» за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для СО «Магістр»; «Соціальне підприємництво» за спеціальністю «Соціальне забезпечення» для СО «Магістр»;

– у **науково-практичній конференції** Вінницького методичного об'єднання ЗВО «Інформаційна діяльність бібліотек в умовах суспільних змін» із презентацією впровадження програмного забезпечення з відкритим доступом АБІС Koha у роботу наукової бібліотеки.

Соціокультурна діяльність

Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова у своєму соціокультурному просторі створювала атмосферу спільноти, де студенти обмінювалися думками, враженнями та ідеями, які сприяли розвитку соціальної взаємодії, формуванню толерантності та відкривали нові горизонти для студентів, збагачували їхнє життя різноманітністю ідей та вражень, впливали на формування цілеспрямованої, розумової та творчої особистості. Працівники бібліотеки намагалися формувати у студентів здатність аналізувати події, навчати критичному сприйняттю інформації та позитивному мисленню.

Загалом протягом 2023 р. підготовлено **142 виставки**, проведено **26 соціокультурних заходів**.

Ця робота втілювалася у різних тематичних циклах. Під час проведення циклу **«Україна в сучасному світі»** читачам рекомендовано низку творів, зокрема: до Дня Соборності України книгу М. Шкільника «Україна в боротьбі за державність у 1917–1921 роках»; в пам'ять захисників Донецького аеропорту – видання С. Лойка «Аеропорт»; до Дня українського добровольця – книгу Сергія Деркача «Дума про добровольця»; у День пам'яті та примирення видання «Українська Друга світова» та «Війна і міф: невідома Друга світова»; до Дня Героїв – книгу «War. No comment»; до Дня волонтерів – книгу Н. Позняк-Хоменко

«Волонтери: сила небайдужих». книгу Н. Позняк-Хоменко «Волонтери: сила небайдужих»; до Дня пам'яті жертв Голокосту – твір Ю. Винничука «Танго смерті» та багато ін.

У **циклі «Я і мої права»** до Міжнародного дня демократії на засіданні студентського об'єднання «Вежа» було проведено диспут «Полеміка про демократію»; у День гідності і свободи – лекцію-презентацію «Довгий шлях до свободи»; до Міжнародного дня боротьби з корупцією підготовлено допис «Стоп корупція» тощо.

З нагоди професійних свят медиків у **циклі «Життя за клятвою Гіппократа»** вітання отримали науковці і лікарі з нагоди Всеукраїнського дня психолога, отоларинголога, педіатра, невролога, Дня хірурга України, Всесвітнього дня психічного здоров'я, працівники фармацевтичної промисловості, працівники аптечної справи. Бібліотека готувала презентації та постери про видання з фонду бібліотеки. Зокрема, до Міжнародного дня стоматолога підготовлено відеопривітання та презентацію нових надходжень; до 110-річчя від дня народження М. Амосова підготовлено відеорекламу книги «М. М. Амосов: до 100-річчя від дня народження».

Розширювали можливості популяризації регіональної історії та культури цікаві та інформативні електронні виставки з **циклів «З плеяди видатних лікарів», «Ювіляри ВНМУ ім. М. І. Пирогова», «Історія ВНМУ ім. М. І. Пирогова в особах»**. Зокрема, підготовлено презентації «Біктіміров Віктор Васильович» до 70-річчя від дня народження, «Почесний професор ВНМУ Яків Порфирович Сольський (1923–2009)» до 100-річчя від дня народження, «Георгій Опанасович Педаченко» до 100-річчя від дня народження, «Двужилна Катерина Данилівна» до 110-річчя від дня народження, «Мілімовка Михайло Юхимович» до 120-річчя від дня народження, «Життя присвячене вивченню мікробів» до 135-річчя від дня народження Зельмана Ваксмана, «Мітюк Іван Іллєч» до 90-річчя від дня народження.

Велику увагу було приділено морально-естетичному вихованню студентської молоді. До міжнародного Дня студентів створено відеовітання «Вітаємо з міжнародним Днем студентів» (<http://surl.li/ozpzzr>).

До Міжнародного дня рідної мови створено відео «Мова кожного народу неповторна і – своя» (<https://bit.ly/3YVwoGk>).

До 160-річчя від дня народження Бориса Грінченка проведено мовознавчий турнір «Жадання пута розбивати».

Заходи з нагоди **вшанування пам'яті** відомого історика, краєзнавця, завідувача кафедри суспільних наук ВНМУ (1981–2002), професора **А. Т. Давидюка** включали: буктрейлер на його книгу «Лікарська гекатомба», бібліографічний огляд його видань та літератури про нього «Забуттю не підлягають», експозицію документів, книг, світлин науковця «Трагічними сторінками літописів: шлях до правди», статтю «Життя на вістрі правди: до 85-річчя від дня народження Анатолія Давидюка», круглий стіл «А. Т. Давидюк взірць історичної правди».

Проведено творчу зустріч з **О. Дмитруком**, вінницьким письменником, автором багатьох історичних та пригодницьких романів.

Спільний дух єднання та любові до власної культурної спадщини працівники бібліотека виразили, вшановуючи **Всеукраїнський день вишиванки** та **Всесвітній день української хустки**.

З метою формування поваги до українського народу, його звичаїв та традицій, виховання любові до України та її цінностей в бібліотеці відбулася етновечірка «Вечорниці у Солохи». Геловін у студентському середовищі – завжди незабутній і яскравий захід.

Творча студія «Вежа» займає особливе місце в житті студентства ВНМУ – це осередок творчих ініціатив, місце, де народжуються і розвиваються таланти. Наразі студія об'єднала 35 учасників, для яких проведено 32 заняття, 8 із них – «Відкритий мікрофон», 15 – бесіди, диспути й повідомлення.

Було проведено творчий авторський вечір творчого об'єднання «ВЕЖА», приурочений випускникам «Вежі».

Гарною можливістю для саморозвитку студентів стала участь студентів у мистецькому проєкті «Драбина», організаторами якого були бібліотека та студія «Вежа».

Справжнє єднання творчої студентської молоді м. Вінниці відбулося з нагоди **Всесвітнього дня поезії** у креативному просторі «Артинов» за підтримки відділу молодіжної політики, ГО «Дівчата» та Вінницької молодіжної ради. Світла аура освітнього закладу переpleлася з неповторною магією мистецтва на **Вечорі поезії**, організованому студентським самоврядуванням ВНМУ та студією «Вежа».

Надзвичайно цікавим та ліричним був **Квартирник** з нагоди вшанування пам'яті Квітки Цісик. (<http://surl.li/ozray>).

До міжнародного дня незрячих проведено **музично-поетичний вечір-квартирник інклюзивного мистецтва** «Осінній мелос: лірика у звуках». Захід організували бібліотека, студія «Вежа», Кривецька Н. В. (викладачка кафедри офтальмології ВНМУ) та підприємство УТОС м. Вінниці.

Бібліотекарі активно популяризували сучасну українську та зарубіжну прозу у рубриках **«Родзинки-новинки»** та **«Світова література в перекладі українською мовою»**.

У форматі цитатника підготовлено **постери крилатих висловів** до 90-річчя від дня народження Ю. Мушкетика, до 140-річчя Я. Гашека, до 130-річчя М. Хвильового. Підготовлено **постери** до ювілеїв українських письменниць Л. Денисенко та Н. Сняданко; до 120-річчя з дня народження Ю. Дольд-Михайлика; до 100-річного ювілею Р. Самбука та ін.

До 120-річчя від днів народження Наталі Забіли підготовлено **лонгрід** «Наталя Забіла. Недитячі пристрасті» (<http://surl.li/pctmq>) та Джорджа Орвелла створено **буктрейлер** на книгу «1984» (<http://surl.li/pctpf>). До 160-річчя від дня народження О. Кобилянської підготовлено електронну виставку «Незнайдений едельвейс» тощо.

Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського у 2023 р. вже не вперше сприяла організації участі студентів університету у чергових **Міжнародних Digital інтелектуальних студентських онлайн-турнірах**: до Всесвітнього дня вишиванки – «Українська вишиванка: оберіг, мистецтво, культурний код»; до Дня української писемності та мови – під гаслом «Молодь та мова – єдність через Слово». Мета заходів – формування навиків і потреб в читанні серед студентської молоді за допомогою цифрових технологій, популяризації іміджу бібліотеки як осередку формування цифрової грамотності.

Відкрито новий **розділ «Інформаційні ресурси»**, у якому представлено дві віртуальні виставки: «Діти і війна: інформаційні ресурси на допомогу дітям і дорослим для подолання психологічних травм, отриманих внаслідок війни» та «Моя незламна Україна».

У рамках **Національного тижня читання** підготовлено буктрейлери до 130-річчя з дня народження Миколи Хвильового та 100-річчя з дня видання збірки його новел «Сині етюди» (1923), буктрейлер на книгу В. В'ятровича «Наша столітня. Короткі

нарисів про довгу війну» та проведено усний журнал. Гасло Тижня читання цього року – «Бути своїми», що демонструє силу єднання українців, згуртованих перед труднощами. Бібліотекарі розповіли про важливість читання для формування особистості, організували «Читання поезії вголос». Працівники бібліотеки читали вірші про жакливу війну, про долю неньки України, про героїзм нашого народу, про мужніх і незламних, про мир та перемогу. Підготовлено книжкову виставку «Війна за незалежність». На заході були присутні викладачі факультету іноземних мов, представники відділу молодіжної політики та соціальної роботи, Рада студентського самоврядування, які подарували бібліотеці книги.

У бібліотеці відбулася презентація 48 пр. фундаментальних видань народознавчого та мистецтвознавчого спрямування Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського

НАН України, які у рамках добродчинної акції «Національна академія наук України – бібліотекам» були подаровані бібліотеці.

Бібліотека взяла участь у **VINBOOKFESTi**, який проходив до Дня міста Вінниці, де презентувала виставку книг «Вінницький педагогічний плекас мудре, добре, вічне...».

Науково-технічна бібліотека ВНТУ спільно з кафедрою мовознавства до **Дня української писемності та мови** організували акцію-флешмоб з написання Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності, який пройшов у залі ректорату, а також онлайн на платформі GoogleMeet. Цей захід об'єднав університетську спільноту. Наприкінці заходу ректор В. Біліченко подякував усім за участь у події, наголосивши, що «не важливо, чи робили ми помилки під час написання, чи ні, адже Всеукраїнський радіодиктант не про перевірку грамотності, а про єднання». До цієї дати Бібліотека підготувала виставку «Українська мова крізь віки (до Дня української писемності та мови)».

У Всесвітній день вишиванки та День української хустки

працівники Бібліотеки приєдналися до флешмобів, які проходили як в Україні, так і в усьому світі. В той час, коли росія продовжує повномасштабну війну проти України, такий одяг символізує єдність та незламність духу українського народу.

На бібліотечному сайті представили презентацію «Українська вишиванка – генетичний код нації» та ролик «Наша хусточка квітчаста в кожному пору до лиця».

Студентська рада університету разом з Бібліотекою з нагоди відзначення **Дня захисників і захисниць України** запросили всіх охочих на поетичний флешмоб «Слова, народжені війною» прочитати вірші патріотичної тематики. До заходу долучилися студенти всіх факультетів, викладачі та співробітники Університету.

Одним з пріоритетних напрямів роботи бібліотеки залишалася профорієнтаційна робота. Зокрема, до **Дня відкритих дверей** було підготовлено мотивуючу фотовиставку «ВНТУ – команда переможців. ПРИЄДНУЙСЯ!».

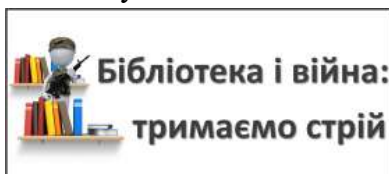
Цьогоріч проведення Дня відкритих дверей у ВНТУ співпало зі святкуванням **Дня науки в Україні**. Бібліотека підготувала книжкову виставку наукових досягнень науковців університету «Освіта і наука в ім'я миру та розвитку». На початку вересня зі студентським самоврядуванням було організовано день знайомства

«першачків» з університетом. Бібліотекарі представили книгозбірню через виставку «Посміхнись» Університетська бібліотека запрошує».

До відзначення **Міжнародного дня інтелектуальної власності** було створено віртуальну книжкову виставку-презентацію «Інтелектуальна власність як результат творчої діяльності дослідника» та проведено бібліографічний огляд.

Протягом навчального року значну увагу приділяли **організації малих форм роботи**: створення ілюстративно-книжкових виставок (традиційних і віртуальних) на допомогу навчальному процесу («Термодинаміка та тепломасообмін», «Стандартизація + метрологія = гарантія якості», «Системний аналіз» тощо), до відзначення державних свят («День Соборності та свободи України», «Крути 1918. До Дня пам'яті героїв Крут» та ін.), ювілейних дат видатних вчених, державних діячів (до 100-річчя від дня народження видатного українського вченого В. Глушкова, 155-річчя від дня народження математика Г. Вороного, 160-річчя від дня народження В. Вернадського та ін.)

В умовах російської агресії бібліотека продовжувала значну увагу приділяти захисту інформаційного простору: боротьбі з фейками, дезінформацією та кіберзагрозами. Постійно оновлювали контент рубрики на бібліотечному сайті «Бібліотека і війна: тримаємо стрій», де розміщено списки офіційних джерел інформації, життєво важливі інструкції та рекомендації в умовах війни тощо.

Бібліотека провела чергове засідання **Літературної вітальні** та організувала творчу зустріч з професором, членом-кореспондентом НАПН України, заслуженим діячем науки і техніки України, академіком Української технологічної Академії – Р. Кветним. Лейтмотивом зустрічі були його слова: «Я продовжую шукати своє

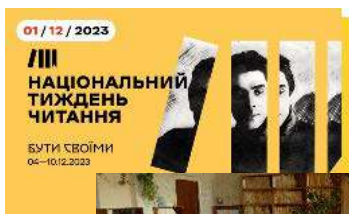
“незнайдене”...». Родзинкою зустрічі стала презентація нової книги Р. Кветного «Той, що почув...», яку автор присвятив Героям

України, що наразі боронять нашу землю від російської агресії. Усі виручені кошти з продажу видання перерахували на потреби ЗСУ.

«Перемогли нацизм, переможемо й рашизм!» – під такою назвою відбулася година пам'яті, присвячена **Дню пам'яті і примирення** та **Дню перемоги над нацизмом** у Другій світовій війні. На зустрічі звучала поезія, в тому числі й авторська.

мільйони загиблих під час Другої світової війни та від Голодомору, а також тих українців, життя яких забрала російська агресія сьогодні.

З ініціативи бібліотеки в університеті в змішаному форматі відбувся захід-реквієм на відзначення **Дня пам'яті жертв голодомору та політичних репресій**, де вшанували пам'ять про

Науково-технічна бібліотека ВНТУ долучилася до **Національного тижня читання**, підтримавши таким чином зв'язок між поколіннями та силу єднання українців, згуртованих перед труднощами.

В умовах повномасштабної російської агресії бібліотека продовжувала інформаційно-іміджеву діяльність у соціальних мережах (фейсбукі, телеграмі, інстаграмі, тіктоці, ютубі), де регулярно висвітлювала роботу університету та бібліотеки й публікувала дописи до важливих дат і подій в житті університету, Вінниччини, України. Бібліотечні сторінки, профілі та групи в соцмережах дуже популярні, мають багато підписників, з якими є зворотній зв'язок.

Співробітники **бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ**, незважаючи на воєнний стан, організовували книжкові виставки, зустрічі з відомими людьми, проводили тематичні заходи, екскурсії та майстер-класи, готували віртуальні виставки, інформаційні калейдоскопи, віртуальні колажі, фотопалітри, відеоекскурси.

З нагоди **Міжнародного дня рідної мови** було організовано зустріч з вінницькою письменницею та поетесою Ларисою Сичко.

До 209-ої **річниці з дня народження Т. Г. Шевченка**, провели вікторину серед здобувачів вищої освіти. Майдан, Революція Гідності, російсько-українська війна – усі ці події пробудили шевченківський дух свободи та непримиренності, відваги та мужності, героїзму та звитяги. Студенти читали вірші Тараса Шевченка, пригадали життєвий і творчий шлях Кобзаря.

Для молоді було проведено **майстер-клас з написання великодньої писанки «Писанковий дивосвіт»**. Фахівець бібліотеки розповіла студентам про історію писання писанок, їх види, символічність кольорів та орнаментів. Учасники заходу жваво обговорювали й цікавились технікою розпису та мали можливість власноруч виготовити свою ексклюзивну писанку.

Працівники бібліотеки організували цікаву **інтерактивну екскурсію «Археологічні мандри: урок виживання»** у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї. Студенти мали можливість відчувати себе на місці первісних людей,

спробували вполювати здобич, здобути вогонь, приготувати їжу, відправити листа. Також почули цікаві факти про життя давніх людей на території сучасної Вінниччини, їхні поселення та спосіб життя. Побачили експонати, які були знайдені під час археологічних розкопок.

В рамках проведення Днів європейської спадщини в бібліотеці організували **майстер-клас з виготовлення ляльки-мотанки**, який провела вінницька майстриня. Вона ознайомила студентів з історією виникнення ляльки-мотанки, її сакральним значенням, різновидами та технікою виконання. Захід доповнили тематичною книжково-ілюстративною виставкою «Дарунок у спадок».

Об'єднав здобувачів вищої освіти флешмоб до **Дня української писемності та мови** – 23-й Всеукраїнський радіодиктант національної єдності. Перед написанням диктанту було проведено захід «До рідної мови доторкнемось серцем», який підготували студенти I курсу. До цих заходів долучилася інститутська спільнота, яка любить і шанує рідне слово.

Цікаво пройшов захід «Читання як життєва стратегія» в рамках Всеукраїнської інформаційно-просвітницької тематичної акції «Національний тиждень читання», мета якої – консолідувати українське

суспільство навколо читання як тренду. Гасло акції – «Бути своїми», що означає зв'язок між поколіннями та подолання відстані між читачами й відомими літераторами. Учасники заходу, студенти ВТЕІ, читали власні вірші та вірші відомих поетів.

Упродовж 2023 р. було організовано **18 віртуальних виставок до знаменних та пам'ятних дат**, які розміщені на офіційному сайті інституту, вебсторінці бібліотеки та у фейсбуці, зокрема:

- до Дня Соборності України – віртуальний інформаційний калейдоскоп «У єдності наша сила!» <https://youtu.be/TobhTTgKs1I> ;

- до роковин повномасштабного російського вторгнення в Україну – інформаційно-поетичний калейдоскоп «Тому що я – Україна!» <https://youtu.be/DvBREaDXA7Y>;

- до 160-річчя від дня народження В. Вернадського – віртуальна виставка-портрет вченого «Я вірю у величне майбутнє України»;

- до 150-річчя від дня народження українського, державного, політичного, громадського діяча – віртуальна виставка «Павло Скоропадський – останній гетьман України» <https://youtu.be/z17ZzeMv7qw>)

- до Дня Незалежності України – віртуальна книжкова виставка «Сильна! Єдина! Вільна!» <https://www.youtube.com/watch?v=rMjltUKHZ10> ;

- до Дня Гідності та Свободи – бібліомікс «Вистояли на Майдані – переможемо у війні» <https://youtu.be/zMBjmsHNsgs>;

- до 160-річчя від дня народження Ольги Кобилянської – віртуальний інформаційний калейдоскоп «Ольга Кобилянська – величава квітка Буковини» https://youtu.be/EdM52_0Ld-Y;

- до свята Великодня – віртуальний калейдоскоп «Великодня мандрівка світом».

Традиційно було організовано книжкові виставки і відкриті перегляди літератури до знаменних і

пам'ятних дат, а саме: «Від героїв Крут до героїв Небесної Сотні», «Великдень», «Голод в Україні: мовою документів, очима істориків та письменників». А також створили інсталяцію «Мелодія кохання» до Дня Святого Валентина.

Фахівці **бібліотеки ДонНУ** з нагоди відзначення визначних ювілейних дат і подій в українській та світовій культурі, науці, історії, літературі провели та оформили в різних форматах близько **100 просвітницьких заходів**, з них: **67 тематичних книжково-ілюстративних виставок і переглядів** (віртуальних – 41); **6 масових заходів** (5 тематичних засідань клубів за інтересами «Молодіжний простір», «Краєзнавчий конспект» та поведінковий тренінг із набуття навичок дій у надзвичайних ситуаціях); **5 тематичних лонгвідів**. До участі у бібліотечних заходах протягом року долучилося 314 користувачів.

На сайті та на сторінках соціальних мереж наукової бібліотеки «Фейсбук», «Твіттер», новоствореній «Інстаграм» започатковано **нові тематичні рубрики**:

#БібліотекарРадитьПрочитати, #КнигаТижня, #цікаве_до_кави, #Цитата_тижня, #ВасильСтус, які орієнтовані на мотивацію і зацікавлення відвідувачів до прочитання актуальних наразі творів із фонду бібліотеки, як то романів: Д. Орвелла «1984», А. Дімарова «І будуть люди», поетичної збірки В. Стуса «Мені здалося, я живу завжди» та ін.

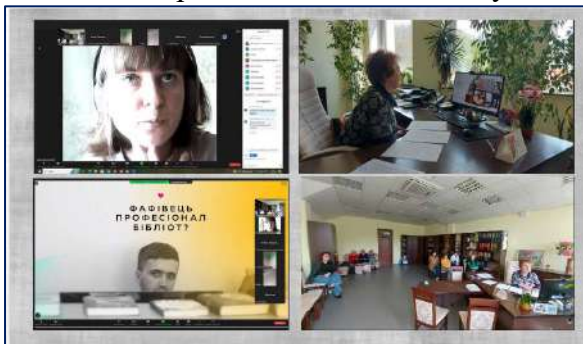
Науково-методична робота

Підвищення кваліфікації фахівців бібліотек ЗВО м. Вінниця залишалося важливим напрямом роботи методичного об'єднання. Процес вдосконалення професійних компетентностей, здобуття нових навиків та вмінь важко уявити без організації різних науково-практичних заходів та підготовки тематичних інформаційних матеріалів.

В рамках роботи МО бібліотек ЗВО м. Вінниця відбулися:

– **науково-практична конференція «Інформаційна діяльність бібліотек ЗВО в умовах суспільних змін»**, яка об'єднала колег із бібліотек ЗВО м. Вінниці, фахових медичних коледжів Вінниччини із визнаними фахівцями бібліотечної справи міст Дніпра (Т. О. Колесникова, директор НБ Українського державного університету науки і технологій) та Харкова (І. В. Киричок, директор НБ Харківського національного медичного університету);

– науково-практичний семінар «Як працювати і розвиватися в нових реаліях». Цей захід став важливою подією для бібліотечної спільноти. Спікер А. Літашова, заступник директора Луганської обласної універсальної наукової бібліотеки, поділилася цінним досвідом роботи їх бібліотеки, яка працює, переживаючи важкі виклики, пов'язані з війною в Україні.

– «V бібліотечна Школа медійної грамотності» за темою «Інформаційний контент в соцмережах». Під час заходу було розглянуто якісний та ефективний контент, проаналізовано види контенту та правила його успішного розміщення в мережі «Інстаграм», «Фейсбук» та «Тікток»;

проаналізовано контент про книги, читання та бібліотеки. Важливим блоком було виокремлено питання про етику публікування контенту під час війни, проаналізовано доцільний та недоцільний контент, хибні маркетингові стратегії.

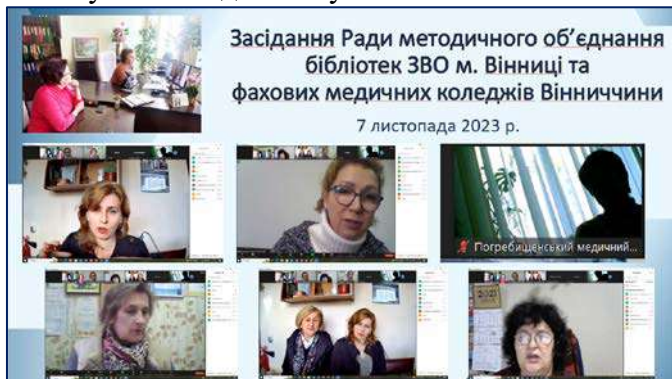
– онлайн-заняття «Інформаційний контент в соцмережах» для бібліотек фахових медичних коледжів м. Вінниця та Вінницької області. Ця тема важлива для працівників бібліотек коледжів, адже як і в університетських бібліотеках у них спільна цільова аудиторія: студентська молодь та викладачі, які є постійними користувачами соціальних платформ та мереж.

— навчальний тренінг «Штучний інтелект та бібліотечна діяльність». В рамках заходу учасники познайомилися зі світовими інноваціями в напрямі штучного інтелекту, розглянули аспекти роботи ChatGPT, які можуть якісно впливати на покращення бібліотечної роботи. Цікава частина заходу стосувалася теми роботи нейромереж, які спеціалізуються на генерації зображень. Бібліотечні фахівці отримали змогу більше дізнатися про інструменти Leonardo.Ai та Adobe Firefly. Фаховій спільноті було представлено практичні можливості в створенні графічного контенту, включаючи дизайн, малюнки та ілюстрації.

— онлайн-засідання Ради методичного об'єднання бібліотек ЗВО та медичних фахових коледжів Вінниччини. На зустрічі було проаналізовано заходи, проведені протягом року. Особливий акцент було зроблено на конференції, семінарі і тренінгах, які стали ключовими подіями у роботі методичного об'єднання та були важливими форумами для обміну досвідом та ідей серед фахівців, а тренінги сприяли підвищенню кваліфікації учасників. Було акцентовано увагу на цінності досвіду роботи бібліотек, які працюють у прифронтових зонах та під постійним стресом. Їхній внесок у розвиток бібліотечної галузі в умовах воєнного конфлікту є надзвичайно важливим, а щоденний приклад роботи є джерелом мотивації для всіх працівників бібліотек та надихає їх продовжувати свою роботу, навіть у найскладніших умовах.

В рамках роботи «**Бібліостудії професійних ініціатив**» за участю директорів бібліотек ЗВО та їх заступників в змішаному форматі було проведено нараду з обговорення нової форми статистичної звітності. Особливу увагу було приділено розділу «Облік електронних ресурсів». Нараду модерувала Кравчук Н. М., директор Наукової бібліотеки ВНМУ. На всі питання відповідали фахівці Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, зокрема зав. науково-методичного відділу Н. В. Якуніна. Захід був плідним для обміну досвідом та вирішення питань, пов'язаних із вдосконаленням статистичної звітності та забезпеченням ефективного обліку електронних ресурсів у бібліотеках ЗВО.

Результати анкетувань «Простір бібліотеки у площині освіти і дозвілля» та «Книгозабезпеченість навчальних потреб користувачів бібліотеки» проаналізовано та представлено у виданні **«Бібліотека і читач у ракурсі соціологічних досліджень»**. Аналіз опитувань є невід'ємною частиною стратегії вдосконалення роботи бібліотеки.

«Аналіз діяльності методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці за 2022 рік»

свідчить про активність, орієнтованість на результат та готовність до інноваційного розвитку, спрямованого на задоволення потреб освітнього співтовариства. Активна участь у впровадженні нових технологій та ефективних методів роботи свідчить про постійне вдосконалення роботи для забезпечення максимальної користі для своїх користувачів.

Черговий випуск інформаційного вісника «Бібліопростір» представив основні стратегічні напрями та пріоритети роботи бібліотек методичного об'єднання у 2023 р. та став важливим джерелом інформації для користувачів, які цікавляться перспективами розвитку бібліотек, а також відображає їх прагнення до вдосконалення в межах бібліотечної діяльності.

Збірник матеріалів конференції

«Інформаційна діяльність бібліотек ЗВО в умовах суспільних змін» містить доповіді фахівців бібліотек закладів вищої освіти м. Вінниці, оприлюднені на науково-практичній конференції, яку організував методичний центр – Наукова бібліотека ВНМУ. Тут представлено теми, що поєднують інформаційну, інноваційну, дослідницьку та наукову складову роботу бібліотек МО.

Фахівці бібліотеки ВНМУ активно брали участь у різних Всеукраїнських професійних заходах. Загалом у 2023 р. вони стали учасниками **10 конференцій, 3 семінарів, 26 вебінарів**. Для слухачів курсів підвищення кваліфікації працівників бібліотек різних відомств області в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв фахівці бібліотеки ВНМУ прочитали **16 лекцій** різної тематики.

Важливою була участь у **проекті Erasmus+ KA2 «UNICOM «Університети – громади: зміцнення співпраці»**. Зав. інформаційно-бібліографічного відділу В. А. Коваленко спільно з представниками міжнародного відділу ВНМУ відвідали Університет Латвії. Стажування дало змогу познайомитися з різними проєктами та активностями у співпраці університету з владою, громадськими організаціями, меценатами, які є прикладами реалізації третьої місії. Така співпраця є частиною

роботи університетської бібліотеки і важливим напрямом, який потрібно розвивати.

У коворкінг-просторі Наукової бібліотеки ВНМУ відбулася пресконференція в рамках активностей першого року реалізації **проєкту UNICOM у ВНМУ**. На заході були присутні члени робочої групи з реалізації проєкту, представники влади, громадських організацій та закладів вищої освіти м. Вінниці. Працівниця бібліотеки В. А. Коваленко, як учасниця робочої групи, поділилась результатами бачення третьої місії очима університетської спільноти та досвідом її реалізації у закордонних ЗВО.

В рамках **проєкту UNIWERSYTET JUTRA II** відбулася Міжнародна літня школа «University Library and Digital Transformation/ Університетська бібліотека та цифрова трансформація». Учасниками школи серед 28 бібліотек провідних ЗВО були представники бібліотек м. Вінниці: О. Цвілишена (заступник директора **науково-технічної бібліотеки ВНТУ**), І. Стопа (зав. відділу комплектування, науково-аналітичної обробки документів та формування бібліотечно-інформаційних ресурсів **бібліотеки ВДПУ**) і Т. Смирнова (зав. відділу ІТ та комп'ютерного забезпечення **наукової бібліотеки ДонНУ**).

Під час міжнародного стажування відвідали декілька видатних бібліотек, різноманітних за своєю концепцією та спеціалізацією, зокрема, бібліотеку університету ім. Адама Міцкевича, бібліотеку Рачинських, бібліотеку Познанського товариства приятелів наук. Учасники Школи ознайомилися з історією, структурою, фондами бібліотек (зокрема, фондами відділу спеціальних колекцій) та сучасними етапами розвитку (різноманітними підходами до організації роботи бібліотек, використання технологій). Учасники подискутували на професійні теми з польськими колегами, здобули нові компетенції та міжнародний досвід, гідно представили Україну як на професійному, так і культурному рівнях. Такий обмін досвідом посприяв збагаченню ідеями та стратегіями, які можна застосувати у своїх бібліотеках.

Працівники **наукової бібліотеки ДонНУ імені Василя Стуса** з метою підвищення фахових компетентностей упродовж року брали **участь у різних заходах**, зокрема, онлайн-тренінгах, вебінарах, семінарах та навчаннях компаній Elseiver, ORCID, Clarivate, ВГО Українська бібліотечна асоціація. Також були активними учасниками тренінгів та практичних занять Вінницького обласного методичного об'єднання бібліотек ЗВО.

Працівники **бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ** в рамках діяльності Вінницького обласного методичного об'єднання бібліотек ЗВО взяли **участь у науково-практичній конференції** «Інформаційна діяльність бібліотек в умовах суспільних змін», де представили доповідь із власного досвіду: «Інформаційно-бібліотечний простір ВТЕІ ДТЕУ в реаліях сьогодення». Неодноразово брали **участь у заняттях Університету культури «Книга і суспільство» та відвідували інформаційні та просвітницькі заходи**, що проходили на базі ВОУНБ ім. В. Отамановського: «Валентин Отамановський – видатний історик України», «Дивосвіт подільської писанки», «Диктатори кремля: злочини проти української нації», «Актуалізація бібліотечних фондів в умовах збройної агресії рф проти України».

У 2023 р. 3 фахівці бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ **пройшли навчання** на базі Вінницького обласного навчально-методичного центру галузі культури, мистецтв та туризму і отримали свідоцтва.

Персонал бібліотеки

Якісне **кадрове забезпечення** сприяє злагодженій роботі колективу та успіху діяльності бібліотеки.

Загалом кадровий склад бібліотек МО у 2023 р. становив 81 бібліотечний фахівець, кількість яких у порівнянні з 2022 р. зменшилась на 9 працівників.

Найбільша кількість працівників у бібліотеці ВНМУ (33 ос.), значно поступилися їй всі інші бібліотеки: ВНТУ (17 ос.), ВДПУ (12 ос.), ДонНУ (10 осіб), ВТЕІ (9 осіб).

Протягом 2023 р. найбільше вакансій з'явилося у бібліотеці ВНМУ, де 4 особи звільнилися за власним бажанням; на 2 особи

зменшився штат у бібліотеках ВДПУ, ДонНУ та на 1 – у ВНТУ. Стабільний штат залишився лише у бібліотеці ВТЕІ. (табл. 8)

Найвищий **освітньо-кваліфікаційний рівень** у працівників бібліотек ВДПУ і ВТЕІ – 100% із вищою освітою 2-го магістерського рівня. У бібліотеці ВНТУ 1 фахівець – молодший бакалавр, решта мають 2-й магістерський рівень. Роботу бібліотеки ДонНУ забезпечують 7 магістрів 2-го рівня та 3 бакалаври. Більш різноманітним за освітою склад працівників у бібліотеці ВНМУ: крім 28 магістрів 2-го рівня працюють 4 молодші бакалаври та 1 працівниця з повною загальною середньою освітою.

Ситуація зі **стажем** у всіх бібліотеках однотипна. Найбільшу кількість становлять бібліотекарі з досвідом понад 20 років: ВНТУ – 88,2% (15 осіб), ВДПУ – 75% (9 ос.), ДонНУ – 70% (7 ос.), ВНМУ – 66,7% (22 ос.), ВТЕІ – 66,7% (6 ос.). Друге місце посідають працівники зі стажем 10–20 років: ВТЕІ – 33,3% (3 ос.), ВДПУ – 25% (3 ос.), ВНМУ – 24,2% (8 ос.), ДонНУ – 20 % (2 ос.), ВНТУ – 5,9% (1 ос.). Незначна кількість бібліотечних працівників з меншим стажем роботи: від 3 до 9 років працюють в бібліотеках ВНМУ (2 ос.), ДонНУ (1 ос.) та по 1 фахівцю до 3-х років є лише у бібліотеках ВНМУ та ВНТУ.

Як свідчить практика та досвід, ефективність і якісний рівень роботи не завжди залежить від освіти й стажу. В основу компетентності кожного повинні бути закладені зацікавленість в роботі, прагнення до новизни, здатність до навчання, постійне самовдосконалення, творчість, креативність, ініціатива та інші якості, які є запорукою успіху кожної бібліотеки.

Персонал бібліотеки

Табл. 8

Бібліотека	Бібліотечні працівники		Ріст
	2022 р.	2023 р.	
ВНМУ	37	33	-4
ВДПУ	14	12	-2
ВНТУ	18	17	-1
ВТЕІ	9	9	-
ДонНУ	12	10	-2
Всього	90	81	-9

Матеріально-технічна база

У бібліотеках ЗВО Вінницького обласного МО рівень матеріально-технічного забезпечення відповідав сучасним потребам та задовільняв і читачів, і бібліотекарів.

Площі приміщень в порівнянні з минулим роком не змінилися. Найбільшу площу займали бібліотеки ВНМУ (3624,5 кв.м), ВНТУ (2755 кв.м), ВДПУ (1732,9 кв.м), дещо менші у бібліотеках ВТЕІ (624,5 кв.м) та ДонНУ (366,5 кв.м). Враховуючи кількість читачів та книговидачу в бібліотеках, такі площі можна вважати достатніми для ефективної роботи. Жодна бібліотека не потребувала ремонту.

Всі бібліотеки МО забезпечені технічними засобами. **Загальна кількість комп'ютерів** становила 258 од. У бібліотеці ДонНУ в порівнянні з минулим роком збільшилася кількість комп'ютерів на 9 од. і становила 24 од. Всі комп'ютери мали вільний доступ до інтернету. Всі бібліотеки оснащені копіювально-розмножувальною технікою (сканери, принтери, копії та ін.).

Бібліотеки ЗВО м. Вінниці використовують ліцензійне програмне забезпечення: бібліотека ВДПУ – ІРБІС-32, бібліотека ВНМУ – ІРБІС-64, бібліотеки ВНТУ, ВТЕІ – УФД «Бібліотека». Бібліотека ДонНУ здійснює перехід із ІРБІС-64 на АБІС Koha.

Нове в роботі бібліотек

Науково-технічна бібліотека ВНТУ

На бібліотечному сайті **створено новий розділ «Наукометрія»**, де представлено інформацію про авторитетні сайти, рейтинги, профілі ВНТУ та науковців університету у БД, бібліометричний аналіз публікаційної активності вчених університету і т. ін.

В рамках інформаційно-освітнього проєкту «Науку творять обрані» **започаткували нову рубрику «Доктори наук ВНТУ в Енциклопедії Сучасної України»** та розпочали роботу над поданням статей про докторів наук ВНТУ до багатотомної «Енциклопедії Сучасної України».

Наукова бібліотека ДонНУ

У 2023 р. розпочато процес активної роботи із **впровадження АБІС Коґа** у діяльність наукової бібліотеки та упродовж року:

- проведено інвентаризацію бібліотечних процесів, обговорено на внутрішніх робочих нарадах налаштування АБІС Коґа відповідно до потреб наукової бібліотеки;

- виконано налаштування всіх системних параметрів, що стосуються бібліотечних процесів: каталогізації, обігу книжкового фонду, обслуговування користувачів, а також необхідної структури бібліографічних даних;

- засвоєно процеси: реєстрації та редагування записів користувачів; імпорту даних користувачів із зовнішніх джерел; каталогізації бібліографічних записів опису книг та аналітичного опису;

- розроблено алгоритм імпорту та шаблони конвертації бібліографічних записів;

- розпочато процес міграції бібліографічних записів із системи АБІС IRBIS до АБІС Коґа.

Наповнення бази бібліографічних даних модуля «Каталогізація» у АБІС Коґа розпочато у липні 2023 року. Наразі, окрім наповнення електронного каталогу, триває активний процес конвертування бібліографічних записів із АБІС IRBIS до АБІС Коґа.

Станом на 01.01.2024 року до БД електронного каталогу АБІС Коґа, що діє поки що у тестовому режимі, введено понад 2300 бібліографічних записів, із числа яких імпортовано із системи АБІС IRBIS до АБІС Коґа – 1400.

Ідея **створення клубів за інтересами** у науковій бібліотеці ДонНУ імені Василя Стуса визрівала давно, але її втілити в життя вдалося лише цього річ. Перед тим, як організувати роботу клубів, потрібно було визначитися з їх метою та призначенням. У цьому допомогли самі студенти, озвучуючи свої побажання та питання, що їх цікавлять. Члени цих клубів були активними учасниками просвітницьких бібліотечних заходів. Саме такі зустрічі допомогли згуртувати користувачів за інтересами.

Головна мета клубу за інтересами «Молодіжний простір» – створення комфортних умов для різностороннього спілкування і організації дозвілля студентів шляхом реалізації їх світоглядних, пізнавальних, духовних, культурних, інформаційних запитів і потреб. Протягом року проведено 3 планових засідання клубу, на яких здобувачі вищої освіти долучилися до активного обговорення тем: «Вінницькі Мури - епіцентр подій вінницької історії», «Здоров'я сьогодні і на все життя», «Психологічний стан людини під час війни».

Головними завданнями Клуб за інтересами «Краєзнавчий конспект» є дослідження та популяризація серед студентства основних історичних подій, культурної спадщини, сучасної літератури і мистецтва міста Вінниці та подільського краю. Перше засідання клубу присвятили дослідженню історії рідної Вінниці «Вінницький пазл: історичні місцевості, райони і мікрорайони міста», адже у вересні наше місто відзначало 660 років від часу свого заснування. Видання із фондів, представлені на тематичних переглядах та виставках, слугували доповненням почутого від лекторів-науковців – завідувачки відділу науково-освітньої, виставкової і рекламної роботи Вінницького обласного краєзнавчого музею К. Сичової, кандидата медичних наук М. Царюка, кандидата історичних наук, заступника директора Музею Вінниці Є. Сафар'янса.

